Bewonerscommissie gaat in overleg

De bewonerscommissie heeft op haar brief aan Vestia een reactie mogen ontvangen. Vestia stelt een overleg voor, waarop de bewonerscommissie is ingegaan. Het overleg zal plaatsvinden in Week 25.

Vestia heeft tot op heden nog geen stukken geleverd aangaande de renovatieplannen. De bewonerscommissie heeft Vestia gesommeerd de stukken te leveren. In het overleg zal het Vestia nogmaals verzoeken deze stukken te leveren.

Zonder kennisgeving van alle stukken kan de bewonerscommissie geen standpunt innemen dan wel een advies geven.

Uitgangspunt blijft dat de woningen in het sociale segment blijven en dat de huidige bewoners die terug willen, ook kunnen terugkeren.

Zodra het overleg heeft plaatsgevonden zal dit uiteraard gedeeld worden met de bewoners.

Stellen vragen aan Wethouder

De SP betreurt de aanpak van Vestia van de renovatie van 103 woningen in het Patrimonium's Hof.

'Vestia investeert helaas zo min mogelijk geld aan woningen terwijl Vestia zoveel mogelijk winst probeert te maken. Dit doen ze vooral door de mensen met een kleine beurs de stad uit te jagen en die te vervangen voor mensen met een dikkere portemonnee.' aldus Burak Yildiz van de SP.

De SP heeft op 29 april 2019 vragen gesteld aan college van burgemeester en wethouders. Kan het renovatieplan van Vestia gerealiseerd worden zonder dat de huurovereenkomst wordt beëindigd? Is een van de vragen.

In aanvulling op de SP heeft de PVDA-fractie ook vragen gesteld. Op 9 mei 2019 heeft het onder andere gevraagd, is het college bereid om de besluitvorming over onttrekking aan de sociale voorraad door Vestia te bevriezen?

Antwoorden worden eerst eind juni verwacht. We houden u op de hoogte.

Gemeente Rotterdam**Wijkraad Bloemhof geeft advies uit aan B&W Rotterdam.**

De wijkraad Bloemhof heeft op 1 juni 2019 een ongevraagd advies inzake Patrimonium's Hof uitgebracht aan het College B&W Rotterdam. De Wijkraad komt hierin tot de volgende uitspraken:

- Vestia zorgt er weliswaar voor dat het pand behouden blijft maar dat het pand als volkshuisvestingsmonument ideëel gesloopt wordt.
- Het feit dat er op geen enkel moment overleg over de toekomst en de plannen is geweest door Vestia of de Huurdersraad van Vestia strookt niet met hoe een woningbouwcorporatie met haar huurders zou moeten omgaan.
- De huurders wordt op dit moment geen enkel perspectief in Bloemhof geboden. Dat is onwenselijk, slecht voor de sociale structuur in de wijk en moet anders.
- Het is onwenselijk dat het Patrimonium's Hof omgevormd wordt tot een complex van Vrijesectorwoningen.
- Het is wenselijk dat de Huurders van het Patrimonium's Hof een volwaardige plek aan tafel krijgen met een eigen vertegenwoordiging in het proces en het denken over de toekomst.
- Het is uitermate pijnlijk dat de Gemeente Rotterdam op haar website ervan uitgaat dat de plannen uitgevoerd zouden moeten worden zoals nu door Vestia gepresenteerd.
- De Wijkraad vindt dat er een overleg moet komen waarbij de Gemeente de Wijkraad informeert over de betrokkenheid van de Gemeente bij de besluitvorming en waarbij de relevante documenten aan de Wijkraad en Bewoners toegelicht worden.

De wijkraad sluit nog af met de melding; Dit complex is een uniek stukje in onze wijk en verdient bescherming, niet alleen als gebouw maar ook als monument van de volkshuisvesting.

Huurdersraad Vestia geeft advies aan Vestia**LANDELIJKE
HUURDERS
RAAD
VESTIA**

Op 11 maart 2019 heeft Vestia de Huurdersraad Vestia om advies gevraagd inzake de voorgenomen renovatie. Op 5 april 2019 heeft de Huurdersraad Vestia geantwoord. De huurdersraad adviseert Vestia het volgende:

- Het plan om de 103 kleine sociale woningen te vervangen door 87 vrije sector eengezinswoningen te heroverwegen. De woningen in Patrimonium's Hof dienen in principe binnen de sociale voorraad te blijven.
- Het participatie- en communicatieproces gericht op de bewoners beter kan. Betrekken van bewoners leidt altijd tot planverbetering.
- Een terugkeer(garantie) voor bewoners mogelijk te maken. Vestia zal zich hiervoor actief moeten inzetten en dit opnemen in het sociaal plan.
- De huurdersraad ziet toe op het participatieproces tussen Vestia en de bewoners. Zij zullen bewoners op hun rechten en plichten wijzen, middel hun geijkte communicatiemiddelen en indien nodig schuiven zij aan bij geplande bijeenkomsten.
- De huurdersraad merkt op dat Vestia kansen laat liggen door bewoners niet eerder mee te nemen in het planvormingsproces.

Bewonerscommissie Patrimonium's Hof is te bereiken via:

E-mail: bewonerscommissie@patrimoniumshof.nl
Website: www.patrimoniumshof.nl
Contact: Frans Kamstra - Patrimonium's Hof 39

DE ACHTERKANT – INFO – HISTORIE – TOELICHTING

De eerste steen

De eerste steen van het complex Patrimonium's Hof werd gelegd op woensdag 16 juni 1915, zoals nog steeds te zien is aan de tegelplaten boven de poort in de binnenring van het complex. Gedaan door de heer W.C. Uittenbroek voorzitter van de in 1913 opgerichte bouwvereniging Patrimonium. Het was hiermee een van de eerste projecten in de wijk Bloemhof. De bebouwing aan de andere (Hillesluis) kant van de Hillevliet was slechts aan de gang in circa tien straten in de hoek van de Hillevliet met de Putsebocht.

In januari 1913 werd in Rotterdam een zeer bewogen vergadering gehouden door "Bid en Werk", een Rotterdamse afdeling van het Werklieden Verbond Patrimonium. Er werd gesproken over de grote nood die heerste op het gebied van huisvesting van de arbeiders. Staande de vergadering werd een commissie van drie personen benoemd die de mogelijkheden tot oprichting van een bouwvereniging moest onderzoeken. De voortvarende commissie bracht heel snel verslag uit van haar onderzoek met daarin de aanbeveling snel tot oprichting over te gaan. Statuten en huishoudelijk reglement waren alvast maar opgesteld! Het advies werd opgevolgd: de bouwvereniging Patrimonium kon gaan bouwen.

Het karakteristieke Patrimoniumhof in Rotterdam Zuid werd de bakermat van de vereniging. Het "moderne" hofje was iets totaal nieuws voor Rotterdam. De bouw van de 168 woningen werd voor 279.400 gulden aangenomen en in een jaar voltooid. De huren bedroegen 1,95 tot 3,10 gulden per week!

In Hillesluis en de Afrikaanderwijk waren in die tijd nog grote delen onbebouwd of nog in aanbouw. Feyenoord voetbalde nog op het Afrikaanderplein. Omdat Zuid zo afgelegen lag was het geen populaire plek om te wonen, ver van de voorzieningen aan de rechteroever. Het bouwen kwam daarom maar traag op gang.

Van Wilhelmina tot Feyenoord

Het is zondagmiddag 19 juli 1908. Op het plein voor de Wilhelminakerk in de Oranjeboomstraat in de Rotterdamse wijk Feijenoord voetballen een aantal jongens, zoals wel vaker in die dagen. Geld voor een echte leren bal hebben ze niet.

De Vereniging

Maar toch, juist die zondag is een bijzondere. Een van de jongens, Kees van Baaren, heeft als verjaarscadeau van zijn vader een echte leren bal gekregen. Razend enthousiast besluiten Kees, Gerard van Leerdam, Henk Mulder en Nico Struijs later die middag in koffiehuis De Vereniging aan de Persoonshaven een voetbalclub op te richten. Als naam kiezen ze Wilhelmina, naar de kerk waar het allemaal begon. Het eerste clubtenue: een rood shirt met blauwe mouwen, witte broek. Als speelterrein wordt De Put gekozen, een opgespoten terrein tussen het Afrikaanderplein en de Hilledijk. Eind juli 1908 wint Wilhelmina daar zijn eerste echte wedstrijd.

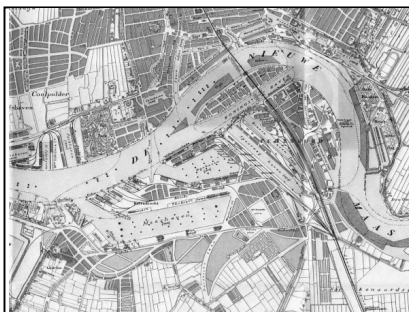
In het voorjaar van 1909 fuseert Wilhelmina met Volharding en verandert de naam in Hillesluis-Feijenoord-Combinatie (HFC). De Rotterdamsche Voetbalbond (RVB) accepteert die naam echter niet, omdat het te veel verwarring zou geven met het al langer bestaande HFC uit Haarlem. Op voorstel van rechtsbuiten Jan van Ouwerkerk kiezen de leden voor Celeritas. Voortaan wordt ook in andere shirts gespeeld: geelzwart, horizontaal gestreept.

Afrikaanderplein

Het veld op De Put is eigenlijk te slecht om op te voetballen. Vanaf 1909 speelt Celeritas dan ook op het Afrikaanderplein, waar een echt voetbalveld ligt. De onverschrokken Van Baaren bedingt daarbij een zeer schappelijke huurprijs: slechts een rijksdaalder per jaar, ook voor die tijd niet veel.

RVV Feijenoord

De nieuwe naam is geen lang leven beschoren. Wanneer Celeritas als kampioen van de eerste klasse van de RVB in 1912 promoveert naar de derde klasse van de Nederlandsche Voetbalbond (NVB), moet de naam opnieuw worden veranderd. In Den Haag speelt namelijk ook al een club die zich Celeritas noemt. Op een bewogen ledenvergadering op 15 juli 1912 worden drie alternatieven in stemming gebracht: RVV Het Zuiden, RVV Mars en RVV Feijenoord. Met 21 stemmen voor, tegen 4 voor Het Zuiden en 2 voor Mars, kiezen de leden die middag als nieuwe naam: Rotterdamsche Voetbal Vereeniging Feijenoord. Ook wordt dan het inmiddels klassieke tenue gekozen: een roodwit shirt met zwarte broek en zwarte kousen met een roodwitte band. Op 25 augustus wint Feyenoord de eerste prijs in het bestaan: de Concordiaan-beker.

Ontwikkeling Rotterdam-Zuid:

In de periode 1887-1905 werden achtereenvolgens de Rijnhaven en de Maashaven gegraven. De bedrijvigheid in de havens trok veel nieuwe arbeiders aan. De omgeving van de havens was geen geliefde woonplek vanwege de geïsoleerde ligging. De tram ging niet verder dan het Noordereiland.

Terwijl de haven rond 1900 expandeerde, vorderde de woningbouw in de Afrikaanderwijk juist langzaam. Op dat moment was alleen de Hillekop volgebouwd. Ten zuiden van de Brede Hilledijk was het één lege polder.

Uitbreidingsplan

De stadsuitbreiding op zuid had omstreeks de eeuwwisseling een rommelig karakter. De aandacht ging vooral uit naar de havenwerken. De Woningwet van 1901 bracht hierin verandering. Krachtens deze wet moest Rotterdam een algemeen uitbreidingsplan voor de hele stad opstellen. In 1903 bracht ir. G.J. de Jongh directeur Gemeentewerken het gehele gebied in ontwerp.

Bij het uitvoeren van de Woningwet kregen gemeenten aanvankelijk de vrije hand. Maar al snel werden steeds strengere eisen opgelegd. Tot 1914 was nauwelijks sprake van overheidsinterventie op de woningmarkt, na 1914 groeide het inzicht. In 1917 is de Gemeentelijke Woningdienst in Rotterdam opgericht, nu woonstad.

De Woningbouwvereniging

Voor de invoering van de Woningwet telde Nederland een 40 woningbouwverenigingen, na invoering was het voor woningbouwverenigingen mogelijk om overheidssteun te ontvangen. In de meeste gemeenten werden toen woningbouwverenigingen opgericht. De verenigingen gingen voortvarend te werk en begonnen met het bouwen van, met name, arbeiderswoningen.

Zo ook bij de Nederlandsch Werkliedenverbond Patrimonium. De in 1913 opgerichte bouwvereniging Patrimonium is dan ook één van de oudste verenigingen die op Zuid bouwden. De leden kwamen vooral uit de Gereformeerde Kerken in Nederland.